

סיכום לפרק "נושאיין על האנוסה"

שהורתם ולידתם בקדושת ישראל – הריהם כישראלים לכל דבר.

הבעיות הנוצרות על ידי ילדים שנתחלפו ונתערבו זה בזה אינן מצריכות בירורים עקרוניים חדשים אלא החלטות מעשיות, וכללם של דברים: כל אחד מן הילדים המעורבים הריהו בגדר ספק, ומחמירים בו לכל צד, כדי שלא לפגוע באיסורי עריות.

אף בחילופי בן של כהן וכן של שפחה כהן מחמירים בכל הצדדים, אלא שכאן יש לילדים, בקטנותם לפחות, זכויות של עבדי כהנים. ואילו כשהם גדלים – עליהם לשחרר זה את זה (שהרי לא ברור מי מהם העבד ומי האדון) ולאחר מכן הריהם נוהגים כספק כהנים, בעיקר להחמיר עליהם הן חומרות ישראלים והן חומרות כהנים.

אף ביחסם של הילדים הללו כלפי האבות נוהגים בהם כספק, שהרי הם חייבים בכבוד האבות, אלא שאין יכולים להענישם בעונשי גוף אם פגעו באבותיהם, מאחר שלעולם נשארים יחסיהם בגדר של ספק בלבד.

סוכם כי איסורי העריות שאינם נובעים מקירבת דם (ביחסי הורים ובנים, אחים ואחיות), אלא מקשרי נישואין, אינם חלים אלא על ידי נישואים (קידושין). ומשום כך, אנוסה ומפוחה אינה נחשבת כקרובת משפחה ומותר לאדם מדין תורה לשאת את קרובות אנוסתו. אלא שחכמים אסרו זאת כדי שלא יגיעו אותם אנשים לידי איסור. עם זאת, מאחר שמותר לשאת גם את אנוסת אביו וגם את אנוסת בנו (ואפילו כשהיו ילדים כתוצאה מן האונס), עשויים להיווצר על ידי כך קשרי משפחה מוזרים. אלא שלענין הלכה נוהגים בהם כמו בילדים רגילים, בין לענין ייבום ובין לענין שאר האיסורים שיש בין הורים ובניהם.

שונים הדברים ביחס לבני גרים. ויש בכך כמה פרטים. בני גרים (או עבדים) שנתגיירו או נשתחררו בעצמם אינם נחשבים כלל כקרובי משפחה, לא לענין ייבום ולא לענין איסורי עריות, אלא שהיו שהחמירו בהם משום חשש שיחליפו אותם בישראל. אולם אלה שהיתה הורתם (הריונם) שלא בקדושת ישראל, אבל נולדו כבר לאחר שהתגיירה אמם – מחמירים בהם לענין איסורי עריות, אבל אינם נחשבים אחים לענין ייבום. ואילו בני גרים